

XXVI Konferencja – Ochrona zasobów przyrodniczych Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”

W dniach 19–21 października 2017 r., w Ośrodku Edukacji Ekologicznej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych, odbyła się XXVI Międzynarodowa Konferencja pt.: „Procesy naturalne a ochrona przyrody”. Temat konferencji, uzgodniony na posiedzeniu Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego 6 czerwca 2017 r., dotyczył zagadnień ważnych dla przyszłości człowieka, którego harmonijna egzystencja i rozwój związane są z równowagą w jego przyrodniczym środowisku życia. Dwa dni konferencji przeznaczone były na sesję referatową oraz krótką sesję posterową, zaś trzeci dzień miał charakter sesji terenowej. W konferencji wzięli udział przedstawiciele obszarów chronionych i naukowcy z państw będących członkami Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie” – Polski, Słowacji i Ukrainy, przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za ochronę przyrody i środowiska na Podkarpaciu i w kraju, władze samorządowe lokalne i wojewódzkie, pracownicy Bieszczadzkiego Parku Narodowego oraz innych polskich parków narodowych, pracownicy nadleśnictw z regionu. Łącznie w konferencji uczestniczyło ok. 90 osób.

W gronie specjalistów dyskutowano nad wzrostem znaczenia obszarów przyrodniczych jako miejsc rekreacji. Ponieważ są to dobra przestrzennie ograniczone, muszą być udostępniane w racjonalny sposób. Ażeby ochronić je przed degradacją należy ograniczyć masową antropopresję na obszary szczególnie wrażliwe i rozprzestrzenić ruch turystyczny na większym obszarze. Cenne obszary naturalne lub o charakterze pierwotnym, które uchowały się na znikomych powierzchniach, powinny uzyskać rangę dziedzictwa przyrodniczego i podlegać ochronie w ramach parków narodowych i rezerwatów przyrody. Stan ekosystemów i przemiany w nich zachodzące są w dzisiejszym świecie efektem nakładania się procesów naturalnych i antropogenicznych. Na wielu obszarach antropopresja jest tak duża, że decyduje o jakości środowiska. Na wyjątkowo małych powierzchniach Ziemi przetrwały ekosystemy naturalne, których ochrona wymaga ograniczania, a niekiedy eliminacji wpływu człowieka. Wartość takich ekosystemów jest dla nauki i kultury bezcenna. Czy w naszym kraju zachowały się takie ekosystemy? Gdzie i kiedy ochrona naturalnych procesów jest nadrzędnym sposobem ich ochrony? Kiedy procesy naturalne powinny być regulowane w określonym kierunku i jakie zabiegi ochrony czynnej należy stosować, ażeby cenne ekosystemy zachować? – na te i inne pytania starano się znaleźć odpowiedź podczas konferencji. Dobór referatów i poddanie ich pod dyskusję pozwoliło na przeanalizowanie wybranych problemów w odniesieniu do konkretnych obiektów przyrodniczych położonych na ogół w Karpatach – z akcentem na województwo podkarpackie. Przykłady z innych regionów dotyczyły kwestii uniwersalnych, a wnioski będą mieć zastoso-

wanie w rozwiązywaniu problemów Podkarpacia. Część referatów i wniosków opublikowano w niniejszym numerze Roczników Bieszczadzskich, co przyczyni się do ich popularyzacji.

Tematyka referatów wygłoszonych podczas konferencji:

1. Wyjątkowość czy typowość – co chronią parki narodowe? – *Bogdan Zemanek*
2. Co chronimy w ukraińskich Karpatach Wschodnich w obrębie obwodu lwowskiego? – *Oksana Maryskevych, Iryna Shpakivska, Inesa Shemelynets*
3. Dynamika roślinności po pożarze wilgotnego boru sosnowego – *Zbigniew Dzwonko, Stefania Loster, Stefan Gawroński*
4. Długoterminowe zmiany składu i struktury runa boru mieszanego w Puszczy Niepołomickiej. Kilka uwag na temat procesów naturalnych w ekosystemach leśnych – *Józef Mitka, Rita Rakowska, Aleksandra Mazurkiewicz*
5. Dębowe przyłaski na obszarze Ostoi Przemyskiej jako ważny element kulturowego krajobrazu karpackich pogórzy – *Andrzej Bobiec*
6. Aktualny stan i naturalne procesy tworzenia mieszanych lasów w Gorganach (Ukraina) – *Platon Tretyak, Yuriy Czernevyy*
7. Starodrzewia i pralasy na terenie Narodowego Przyrodniczego Parku „Skolivski Beskydy” (ukraińska część Karpat Wschodnich) – *Vasyl' Pryndak, Vasyl' Banderych, Iryna Lyach, Oksana Maryskevych, Iryna Shpakivska*
8. Zachowanie starodrzewi i pralasów w Karpatach Ukraińskich (obwody zakarpacki, iwano-frankowski i czerniowiecki) – *Vasyl' Moczan*
9. Kierunek procesów lasotwórczych w Bieszczadzkim Parku Narodowym – homeostaza czy entropia? – *Stanisław Kucharzyk*
10. Lasy z udziałem limby *Pinus cembra* L. w Gorganach (Ukraina) – *Platon Tretyak*
11. Przyrodnicze uwarunkowania i antropogeniczne zmiany górnej granicy lasu na Babiej Górze – *Adam Łajczak*
12. Dynamika arealów osobniczych dużych ssaków a rozmiary obszarów chronionych – *Kajetan Perzanowski*
13. Ichtiofauna potoków BdPN – procesy naturalne na tle zmian antropogenicznych – *Aneta Bylak*
14. Lasy Turnickie jako przykład procesów naturalnych, które warto chronić – *Piotr Klub*
15. Ochrona naturalnych procesów w aspekcie prawnym – *Agnieszka Marcela*
16. Naturalne procesy glebotwórcze, a ochrona przyrody w Bieszczadzkim Parku Narodowym – *Marek Drewnik*

17. Procesy morfogenetyczne w obszarach chronionych – *Kazimierz Krzemień z zespołem: Elżbieta Gorczyca, Anita Bernatek-Jakiel, Piotr Kłapyta, Mateusz Sobucki, Dariusz Strzyżowski, Dominika Wrońska-Walach*
18. Działalność sufozji w Bieszczadach – walor edukacyjny – *Anita Bernatek-Jakiel, Kazimierz Krzemień*
19. Przemiany torfowisk wysokich w Bieszczadzkim Parku Narodowym pod wpływem czynników antropogenicznych – *Mateusz Stolarczyk, Magdalena Gus*
20. Nielegalne wysypiska śmieci na obszarach chronionych jako problem w zarządzaniu środowiskiem – na przykładzie Ojcowskiego Parku Narodowego – *Michał Jakiel*

Sesja posterowa:

1. Historia rezerwatu stepowego Góra Gipsowa oraz aktualnie prowadzone na tym terenie działania – *Karolina Olszanowska-Kuńka*
2. Struktura roślinności i stan zachowania jaworzyny z jęczmikiem zwyczajnym *Phyllitido-Aceretum* w polskich Karpatach w warunkach ochrony i w lasach gospodarczych – analiza porównawcza wybranych cech – *Jan Bodziarczyk, Jakub Baran, Stanisław Kucharzyk, Remigiusz Pielech*
3. Ochrona przyrody w świecie pikseli, czyli skuteczna komunikacja ze współczesnym odbiorcą – *Michał Szewczyk, Marian Szewczyk*

21 października 2017 r. odbyła się sesja terenowa, mająca na celu poznanie wybranych bieszczadzkich rezerwatów przyrody (istniejących i historycznych): Koziniec, Krywe, Hulskie im. Stefana Myczkowskiego, dawny rezerwat „Puszcza Bukowa nad Sanem” w dolinie Tworylczyka – obecnie na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Wzięło w nim udział ok. 40 uczestników konferencji. Podczas wyjazdu omawiano problemy związane z zachowaniem procesów naturalnych w obszarach chronionych i w ich najbliższym otoczeniu.

Konferencja została objęta honorowym patronatem przez Marszałka Województwa Podkarpackiego i Wojewodę Podkarpackiego. Organizacja konferencji oraz druk materiałów pokonferencyjnych w formie Roczników Bieszczadzkich zostały dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

XXVI Conference – Conservation of natural resources of the International Biosphere Reserve “Eastern Carpathians”

On 19–21 October 2017, at the Ecological Education Center of the Bieszczady National Park in Ustrzyki Dolne, the 26th International Conference on „Natural Processes and Nature Conservation” was held. The topic of the conference concerned issues important to the future of man, whose harmonious existence and development are related to the balance in his natural environment of life. Two days of the conference were intended for lecture sessions and a short poster session, while the third day was a field session. The conference was attended by representatives of protected areas and scientists from countries that are members of the International Biosphere Reserve „Eastern Carpathians” – Poland, Slovakia and Ukraine, representatives of institutions responsible for nature and environment protection, local authorities, employees of the Bieszczady National Park and other Polish national parks, employees of State Forest districts from the region. In total, about 90 people attended the conference.

In the group of specialists, the importance of natural areas as places of recreation was discussed. Because they are spatially limited, they must be made available in a rational manner. In order to protect them from degradation, it is necessary to limit massive anthropopressure on particularly sensitive areas and to spread tourist traffic in a larger area. Valuable natural or primeval areas that have survived on negligible areas should become a natural heritage and should be protected within national parks and nature reserves. The lectures followed by discussion allowed to analyze selected problems with special reference to natural objects located in the Carpathians in general – with an accent on the Podkarpackie Voivodeship. Some papers are published in this issue of *Roczniki Bieszczadzkie*.

On October 21, 2017, a field session was held to learn about selected Bieszczady nature reserves (existing and historical): „Koziniec”, „Krywe”, „Hulskie im. Stefana Myczkowskiego”, former reserve „Puszcza Bukowa nad Sanem” in the valley of Tworylczyk – currently in the Bieszczady National Park. About 40 conference participants took part in it. During the trip, problems related to the conservation of natural processes in protected areas and adjacent areas were discussed.